

RYNEK TURYSTYCZNY

PORTUGALII

Joanna Skwira
ORT/W
nr indeksu 33338
2009 rok

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
ROZDZIAŁ I – WPROWADZENIE.....	5
1.1. Informacje ogólne.....	6
1.2. Warunki rozwoju turystyki.....	7
Podsumowanie.....	11
ROZDZIAŁ II – RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ.....	12
2.1. Struktura branży.....	12
2.2. Noclegi gości z poszczególnych krajów.....	13
2.3. Ilość noclegów w hotelach.....	13
2.4. Średnia pojemność w obiektach hotelowych.....	14
2.5. Wskaźnik działalności hoteli.....	15
2.6. Obiekty, pojemność zakwaterowania, dochód z zakwaterowania w obiektach hotelowych.....	17
2.7. Liczba gości korzystających z różnego rodzaju obiektów noclegowych.....	18
2.8. Ilość noclegów i ilość gości w obiektach hotelowych.....	18
2.9. Liczba nocy wykupionych w obiektach hotelowych przez gości z poszczególnych krajów.....	19
2.10. Liczba gości w obiektach hotelowych z poszczególnych krajów.....	20
2.11. Obiekty, pokoje, pojemność zakwaterowania w turystyce wiejskiej.....	21
2.12. Ilość nocy na campingach i polach namiotowych.....	21
2.13. Cele podróży.....	22
2.14. Środki lokomocji.....	22
Podsumowanie.....	23
ROZDZIAŁ III – RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ.....	24
3.1. Ogólna charakterystyka wyjazdów.....	24
3.2. Turystyka krajowa.....	25
3.3. Turystyka zagraniczna.....	26
3.3.1. Liczba i kierunek wyjazdów turystów powyżej 14- ego roku życia.....	26

3.3.2. Grupy wiekowe turystów i kierunki wyjazdów.....	27
3.3.3. Sezonowość i długość pobytu.....	28
3.3.4. Środki transportu.....	28
3.3.5. Rodzaj zakwaterowania.....	29
3.3.6. Sposób organizacji wyjazdów.....	30
3.3.7. Wydatki turystów podczas podróży zagranicznych.....	30
Podsumowanie.....	31
 ROZDZIAŁ IV – ZNACZENIE RYNKU TURYSTYCZNEGO DLA POLSKI.....	32
4.1. Przyjazdy cudzoziemców do Polski.....	32
4.2. Liczba cudzoziemców korzystających z zakwaterowania zbiorowego.....	34
4.3. Liczba noclegów w obiektach zakwaterowania zbiorowego.....	36
4.4. Cele przyjazdów.....	38
4.5. Długość pobytu.....	39
4.6. Sposób organizacji przyjazdu.....	39
4.7. Baza noclegowa.....	40
Podsumowanie.....	40
 PODSUMOWANIE.....	41
 BIBLIOGRAFIA.....	42
 SPIS MAP.....	42
 SPIS WYKRESÓW.....	42
 SPIS TABEL.....	43

WSTĘP

Praca porusza problem rynku turystycznego Portugalii. Składa się z czterech rozdziałów, z których każdy bada inne sfery. Pierwszy zawiera informacje ogólne o kraju, jego położenie, atrakcje, warunki rozwoju turystyki oraz praktyczne rady. W rozdziale drugim przeanalizowałam rynek recepcji turystycznej, czy Portugalia jest gotowana na przyjęcie rzeszy turystów, nawet tych najbardziej wymagających. Sprawdziłam, czy sektor hotelarski oraz gastronomiczny szybko się rozwijają oraz przebadalam profile turystów. Rozdział trzeci jest natomiast o rynku emisji turystycznej, gdzie Portugalczycy chętnie wyjeżdżają, w jakim celu, ile funduszy poświęcają na swoje wyjazdy. Czy wolą podróżować po swoim kraju czy chętniej lubią porywać się w dalekie podróże jak ich przodkowie, żeglarze i podróżnicy, którzy rozszerzyli horyzonty i zmienili epokę przecierając szlaki do Afryki i obu Ameryk. Ostatni rozdział poświęcony jest wyprawą Portugalczyków do Polski. Czy nasz kraj leży w kręgach ich zainteresowań, co ich przyciąga do kraju oddalonego o 2 800 km.

Źródła, z których korzystałam to praktyczne przewodniki, książki geograficzne, czasopisma branżowe oraz strony internetowe, zawierające niezbędne dane statystyczne, na których się opierałam.

Wybrałam ten temat, gdyż kraj Portugalia jest dla mnie miejscem magicznym, urokliwym z klimatem. Zdecydowanie różni się od Polski, zarówno pod względem ukształtowania terenu, roślinności, klimatu, architektury oraz atrakcji turystycznych. Najbardziej podoba mi się egzotyczna przyroda, małe, białe domki usytuowane w wąskich uliczkach, bujne doliny, klify oraz jaskinie. Chętnie skosztowałabym ich regionalnych dań, przy kieliszku wina Porto oraz rozbrzmiewającej muzyce fado, nazwanej przez innych portugalskim bluesem.

Myślę, że po przeczytaniu mojej pracy nie jedna osoba skusi się na wyjazd do tego wyjątkowego kraju i zakocha się w nim.

ROZDZIAŁ I – WPROWADZENIE

Portugalia położona jest w południowo-zachodniej Europie, na Półwyspie Iberyjskim. Od wschodu graniczy z Hiszpanią, a od zachodu jej naturalną granicę stanowi Ocean Atlantycki. Zajmuje powierzchnię 92,4 tys. km², z czego większość zajmują tereny nizinne. Niewielka Portugalia zaskakuje różnorodnością krajobrazów. Na wybrzeżu występują ładne zatoczki i długie białe plaże, w głębi lądu płyną liczne rzeki oraz ciągną się łańcuchy łagodnych wzgórz i gór (do najwyższych należą Serra da Estrela- „Góry Gwiazd”), a w środkowo-południowej części kraju szeroka równina Alentejo jest usiana dębami korkowymi i plantacjami oliwek. Kraj podzielony jest na 18 dystryktów i 2 regiony autonomiczne (Azory i Madera).

Mapa 1. **Portugalia na tle Europy**

Źródło: www.wikipedia.pl

1.1. INFORMACJE OGÓLNE

Ludność

Portugalię zamieszkuje ponad 10 milionów mieszkańców, z czego prawie 3 miliony w regionie Lizbony. Większość przyrostu naturalnego ma miejsce za sprawą imigrantów. Pod koniec 2003 roku legalni imigranci reprezentowali 4,2% całej populacji, głównie z Ukrainy (15%), Brazylii (14,8%), Republiki Zielonego Przylądka (14,4%) i Angoli (7,9%).

Religia

Struktura wyznaniowa Portugalii to: katolicy (94,5%), protestanci (0,6%), Żydzi (0,1%), muzułmanie (0,1%), inne (3,8%).

Klimat

W Portugalii klimat jest podzwrotnikowy morski, na wybrzeżu zimy są łagodne i deszczowe, a lata wilgotne. W głębi kraju lata są gorące i suche, a zimy mroźniejsze. Średnia temperatura i opady dla Lizbony w styczniu: 11⁰ C i 84 mm, w lipcu 22⁰ C i 5 mm.

Ustrój polityczny

Portugalia jest republiką. Prezydent jest wybierany na pięcioletnią kadencję w bezpośrednich wyborach powszechnych. Władza ustawodawcza należy do jednoizbowego parlamentu, w którym zasiada 230 posłów wybieranych na okres czterech lat zgodnie z zasadą reprezentacji proporcjonalnej. Prezydent może rozwiązać parlament, mianuje premiera i odwołuje rząd.

Gospodarka

Okolo 15 % siły roboczej pracuje w rolnictwie, w które niewiele się inwestuje. Przeważają uprawy pszenicy i kukurydzy oraz pomidorów, ziemniaków, korka, a także produkty leśne. Winogrona uprawia się na wina stołowe, porto i maderę. Głównymi towarami eksportowanymi są tkaniny i odzież. Inne wyroby to obuwie, żywność przetworzona, urządzenia elektryczne i produkty przemysłu petrochemicznego. Podstawowe źródło dochodów stanowi turystyka. Portugalia jest nadal jednym z najbiedniejszych państw Europy Zachodniej, pomimo znacznego postępu po przystąpieniu do UE w 1986 roku.

1.2. WARUNKI ROZWOJU TURYSTYKI

Regiony koncentracji ruchu turystycznego wraz z atrakcjami turystycznymi

- Lizbona.

Stolicę Portugalii odrodzono w 1755 r. po trzęsieniach ziemi. Dzielnica Baixa należała do rzemieślników, po wielkim kataklizmie odbudowano ją i nadano jej nowy kształt. Wyznaczono nową ulicę, Rua Augusta, wokół której wytyczono kolejne uliczki o nazwach odpowiadających określonym rzemiosłom. Przy jednej z nich, złotej uliczce, zainstalowano w 1902 r. żelazną windę, służącą za punkt widokowy. Dziś jest nieczynna, a jej funkcję przejęła kolejka linowa. Nad brzegiem rzeki Tag, stoi monumentalny posąg Chrystusa. Figura mierzy 110 m. Kolejne dzielnice stolicy to Chiado i Bairro Alto, wypełnione dźwiękami fado i artystyczną atmosferą. To tutaj życie najbardziej tętni nocą i tu właśnie znajdują się najbardziej znane lizbońskie galerie muzea. W muzeum Arqueologico do Carmo zgromadzono łupy przywiezione z podboju Ameryki Środkowej, a w Muzeum do Chiado przedstawiona jest sztuka współczesna. Najwspanialsza dzielnica, usytuowana na uboczu to Belem. Największym jej skarbem jest klasztor Hieronimitów, perła stylu manuelińskiego z odpornymi na wstrząsy sklepieniami. Krużganki klasztoru to prawdziwe arcydzieła. Strzeliste kolumny zdobione są rzeźbami. Uwagę przykuwają również azulejos umieszczone w refektarzu, przedstawiające życie św. Józefa. W klasztorze pochowani są królowie, podróżnik Vasco da Gama oraz poeta F. Pessoa. W XIX-wiecznej części budynku umieszczono muzea morskiej żeglugi i archeologiczne. Nieopodal klasztoru stoi rezydencja króla Ludwika I, to neoklasycyści pałac pochodzący z XIX w. W tej dzielnicy znajduje się także gmach centrum kulturalnego z 1999 r.

- Region Północny ze stolicą Porto.

Porto już w XV wieku było znaczącym ośrodkiem handlu morskiego. W mieście znajdują się barokowe budowle: katedry i budynki miejskie. Zwiedzanie miasta można rozpocząć od Mercado Manicipal do Bolhao. To olbrzymi bazar zamknięty w specyficznej stalowej konstrukcji otoczonej galeriami. Warto wstąpić do słynnego lokalu Cafe Majestic. W mieście jest wieża Torre dos Clerigos, która mierzy 76 metrów i przylega do niej kościół. Livraria Lello e Irmao to zabytkowa księgarnia urządzona w stylu neogotyckim z witrażowymi sufitami. Dzielnica Ribeira została zdominowana przez budowle barokowe.

Znajduje się tu potężna katedra Najświętszego Sakramentu ze zniszczoną barokową fasadą, dwiema granitowymi dzwonniami, złożonym ołtarzem, XVI-wieczną figurką Madonny z Wadomy oraz gotyckimi krążgankami ozdobionymi misternymi azulejos.

- Region Centralny ze stolicą Coimbra.

Coimbra to największe miasto w Portugalii, które jest dość prowincjonalne ale bez wątplenia piękne. Centrum miasta wyznacza wzgórze. Stoi na nim stary gmach uniwersytetu, w którego cieniu toczy się życie Coimbrzy. Uniwersytet wygląda trochę jak twierdza obronna. Umieszczony jest na wzgórzu, do którego prowadzą schody Quebra Costas. Warte zwiedzenia są także kaplica de Sao Miguel, budynek Wydziału prawa, Biblioteka Joanina. W Coimbrze koniecznie trzeba zobaczyć klasztor klarysek leżący nad rzeką Mondego.

- Region Estremadura.

Jest to region, który upodobali sobie wpływowi Portugalczycy. Znajdują się tu dumne klasztory. Klasztor Matki Boskiej Zwycięskiej przy Batalha to dowód wdzięczności króla Jana I Wielkiego po sukcesie w bitwie z Kastylijczykami. Budowa klasztoru trwała 145 lat. Wnętrze stanowią uporządkowane, jasne przestrzenie, których główną dekoracją są witraże. Warte zobaczenia jest kaplica, w której pochowani są król Jan I Wielki, jego żona Filipa Lancaster, ich synowie, w tym Henryk Żeglarz. W kapitułarzu jest Grób Nieznanego Żołnierza. Ciekawym elementem klasztoru są niedokończone Kaplice, otwarte na niebo.

Opactwo Cystersów w Alcobaca powstało w 1153 r. Dominują w nim proste, wręcz ascetyczne formy i wszechobecna symetria. Jest to największa świątynia Portugalii. Jediną ozdobą wnętrza są krucyfiks i figura Chrystusa. Na przeciwstawnych krańcach transeptu umieszczono w wapieniu sarkofagi pary kochanków Ines de Castro i Piotra I.

- Fatima.

„Portugalska Częstochowa” jest celem turystyki Pątniczej. Co roku do sanktuarium maryjnego przybywa około 2 mln pielgrzymów rocznie. W 1953 r. bazylika była konsekrowana. Kaplica objawień jest wybudowana zgodnie z życzeniem Matki Boskiej Różańcowej, ogłoszonym w czasie szóstego i ostatniego objawienia. W bazylice znajdują się groby dwójki błogosławionych dzieci- Hiacynty i Franciszka Marto.

- Region Alentejo ze stolicą Evora.

W Evorze prężnie działa uniwersytet, do którego przybywają studenci po wiedzę. Miasto zarówno dla studentów, jak i turystów bywa trudne do ogarnięcia ze względu na topografię miasta. Evora obserwowana z lotu ptaka przypomina ogromny labirynt. Wąskie uliczki wybrukowane kocimi łbami splatają się albo urywają z powodu wyrastających nagle budynków. Miasto to jest pod wpływem wielu kultur: starożytnych Rzymian, Maurów, portugalskiej arystokracji i emigrantów. Centrum miasta stanowi trójkątny plac otoczony arkadami. Idąc dalej zobaczymy gotycki kościół Sao Francisco z przyległą kryptą, którą franciszkanie wypełnili kośćmi. Spacerując dalej warto wstąpić do klasztoru de Santa Clara. W górnej części miasta napotkamy katedrę- Se. Dwie wieże zdominowały krajobraz. Za jej rogiem stoi starożytna Templo Romano. Świątynia z II w. prawdopodobnie poświęcona była Jowiszowi. Nieopodal stoi relikwiarz rzymskiej przeszłości miasta- Termas Romanas.

W północnej części Alentejo zachowały się w doskonałym stanie budowle neolityczne. Nieopodal wioski Guadalupe stoi złożony z 95 menhirów kromlech a obok wsi Valverde można podziwiać monumentalną konstrukcję dolmen Zambujeiro.

- Region Algarve.

Wspaniałe wybrzeże regionu to idealne miejsce na wypoczynek. Tu, na wybrzeżu Oceanu Atlantyckiego, szczególnie piękne są piaszczyste plaże, z których wyrastają skałki urozmaicające nadmorski krajobraz. Z tych skał można podziwiać turkusowe morze pełne lagun i uroczych wysepek oraz niewielkie statki kursujące między plażami. Miasta i wioski położone na wybrzeżu to spokojne miejscowości, które w czasie sezonu ożywają.

Faro to największe miasto na wybrzeżu a zarazem stolica administracyjna regionu Algarve. To jedno z ważniejszych portów było niegdyś niedużą wioską rybacką. Dziś znajduje się tu międzynarodowe lotnisko, które uczyniło z Faro największe centrum turystyczne na wybrzeżu. W mieście można podziwiać ocalałe, po trzęsieniach ziemi, ruiny Starego Miasta (Cidade Velha), XVIII-wieczną Arco da Vila (brama miejska), pierwszą chrześcijańską świątynię z dzwonnica i azulejos (płytki ceramiczne). Naprzeciwko katedry stoi Kościół Igreja do Carmo z Kaplicą Kości. W mieście znajduje się piękna plaża, choć bardzo zatłoczona.

Estoia to kolejna miejscowość, w której można zażywać kąpiele morskich. Warto tu zobaczyć ruiny dawnej osady rzymskiej. W dobrym stanie zachowały się: absyda świątyni rzymskiej, którą w III w. przekształcono w chrześcijańską bazylikę i łaźnia.

W niewielkim mieście Olhao mieszkańcy zajmują się rybołówstwem i przetwarzaniem ryb. Warto tu zwiedzić targ rybny oraz Jardim Patrao Joaquim Lopes, park w którym co roku organizuje się święto ryby.

Tavira- ośrodek kulturowy regionu. Często organizowane są tu koncerty i wystawy. Najbardziej znaną galerią jest Palacio da Galaria.

W okolicach Algarve powstają największe pola golfowe w Europie, które przyciągają rzesze zapalonych golfistów.

- Autonomiczny Region Madery.

Archipelag Madery leży na Atlantyku, na zachód od Maroka. Najczęściej odwiedzanymi wyspami są Madera oraz Porto Santo, Ilhas Desertas, Ilhas Selvagens. Wszystkie są wierzchołkami osadzonego na dnie oceanu wulkanicznego łańcucha górskiego. Stolicę Madery Funchal najlepiej rozpocząć od zwiedzenia XVIII- wiecznego ratusza oraz Muzeum Sztuki Sakralnej. W dawnym klasztorze franciszkanów maderscy winiarze produkują i przechowują wina. Miłośnicy bujnej roślinności powinni się udać do Jardim Botânico. To ogród botaniczny pełen bajecznie kolorowych i egzotycznych kwiatów. Kto poszukuje bardziej kameralnych miejsc, powinien się udać na zachodnią część wyspy. W miejscu Cabo Girao, znajduje się jedno z największych morskich urwisk skalnych. Wschodnia część Madery jest bardziej zurbanizowana, jedną z występujących tam atrakcji jest zjazd ulicą ze zbocza góry na wiklinowych saniach.

- Autonomiczny Region Azory.

Archipelag dzieli się na trzy części: wschodnie Sao Miguel i Santa Maria, centralne Terceira, Sao Jorge, Graciosa, Faial, Pico, zachodnie Flores i Corvo. Wyspy pełne przyjemnych zakątków, doskonale nadają się do pieszych wycieczek. To raj dla amatorów dziewiczych obszarów, spokoju i powrotu do natury. Nieliczne plaże pokrywa czarny piasek pochodzenia wulkanicznego. Wyspiarskie przyjemności są proste i kojące- jeziora w wygasłych kraterach, łagodne wzgórza, pola, doliny, egzotyczna roślinność, wybrzeże zaznaczone linią malowniczych wiosek i historycznych miasteczek, a także hortensje. Znajdują się tu barokowe kościoły, zbudowane z bazaltu. Dla miłośników wspinaczki można zaplanować wyjście na górę Pico, najwyższy szczyt Portugalii. Warto skorzystać z bogatej oferty sportowej- rybołówstwa dalekomorskiego, nurkowania, obserwacji wielorybów, a także z pól golfowych i kortów tenisowych.

- Uzdrowiska.

W Portugalii występują źródła mineralne, w których powstały uzdrowiska, licznie odwiedzane przez turystów. Są to m.in. Curia, Luso, Monte Reab, Vimerio, Caldas de Rainha, Caldeas. W Portugalii jest również uzdrowisko klimatyczne Geres.

Dostępność komunikacyjna

Najlepiej rozwinięta jest komunikacja morska, która dzisiaj odgrywa dużą rolę w handlu zagranicznym. Duże znaczenie zarówno w przewozach pasażerskich, jak i towarowych posiada żegluga kabotażowa. Do najważniejszych portów morskich zalicza się Lizbona, Leixos, Porto, Setubal. Funchal. Komunikacja lądowa jest słabo rozwinięta. Na ogólną długość 32 tys. km dróg kołowych tylko ok. 1/5 posiada ulepszoną nawierzchnię asfaltową. Sieć kolejowa liczy ok. 3,6 tys. km, z czego 75% stanowi linie o szerszym rozstawie osi. Pewną rolę, przede wszystkim w przewozach turystycznych pełni transport lotniczy. W Lizbonie, głównym porcie lotniczym kraju, krzyżuje się 15 międzynarodowych linii lotniczych. Jedna wewnętrzna linia lotnicza łączy Lizbonę i Porto.

Informacja turystyczna

Krajowe biura informacji turystycznej (ICEP) znajdują się na lotniskach w Lizbonie, Porto, Faro. W większości miast działają turismo z łatwo dostępnymi mapami i informacjami. Mniejsze pozostają zamknięte w weekendy i poza sezonem. W stolicach regionów są osobne biura miejskie i regionalne.

Bezpieczeństwo

Portugalia słynie z niskiej przestępczości. Jest to jedno z nielicznych rozwiniętych państw, w których można czuć się bezpiecznie niemal w każdym miejscu i o każdej porze.

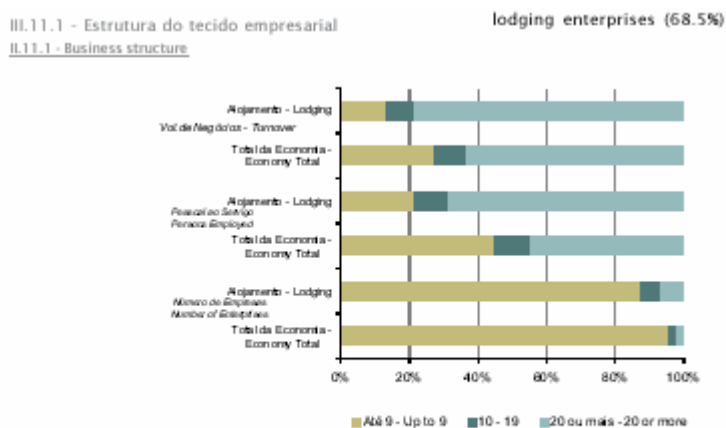
PODSUMOWANIE

Portugalia to dobry pomysł na wakacje. Jest to kraj ciekawy zarówno pod względem ukształtowania terenu jak i egzotycznej roślinności oraz zabytków, jak np. neolityczne budowle oraz przepiękne kościoły. Klimat również jest dobry, gdyż nie ma wielkich upałów, do których cudzoziemcy ze środkowej i północnej Europy nie są przyzwyczajeni.

ROZDZIAŁ II – RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ

Portugalia to piękny kraj, który ma wiele do zaoferowania turystom. Piękne, dziewicze wybrzeże atlantyckie, kąpieliska w słonecznym Algarve, miasta bogate w zabytki, z historią, miejscowości wiejskie, w których można wypocząć i zaznać trochę spokoju. Osoby, które nie lubią zimy mogą wybrać się na Maderę, gdzie lato gości również w grudniu. To dobra perspektywa na przedłużenie w tym kraju sezonowości.

2.1. Struktura branży.

Fonte: INE, I. P. - Inquérito Harmonizado às Empresas, 2005.
Source: INE, I. P. - Annual Business Survey 2005.

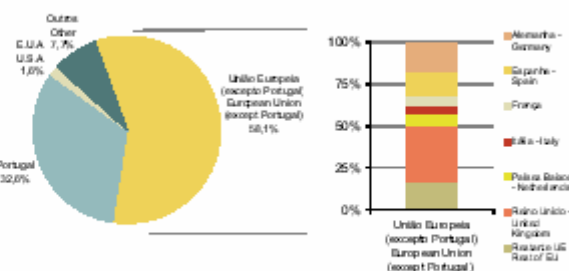
Wykres 1. Struktura branży.

Źródło: www.ine.pt

Wyniki pokazują, że małe przedsiębiorstwa dominują nad rynkiem (małe, czyli zatrudniające mniej niż 9 osób, które stanowią 87,5 % całości sektora), duże przedsiębiorstwa czyli takie powyżej 20 pracowników, stanowią 6,9 % całości sektora. Z drugiej strony duże przedsiębiorstwa mają nie tylko największe obroty w całym sektorze (78,6%), ale też zatrudniają najwięcej osób w podsektorze zakwaterowania– 68,5%.

2.2. Noclegi gości z poszczególnych krajów.

III.11.2 - Dormidas segundo o país de residência habitual dos hóspedes
III.11.2 - Overnight stays by guests' usual country of residence

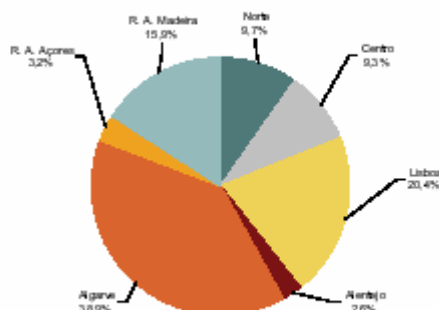
Fonte: INE, I. P. - Inq. à permanência de hóspedes e outros dados da hotelaria, 2006.
Source: INE, I. P. - Survey of guest staying in lodgings and other lodgings data, 2006.

Wykres 2. Noclegi gości z poszczególnych krajów.
Źródło: www.ine.pl

Najwięcej turystów nocowało w Portugalii z krajów UE (58,1%). Z noclegów korzystali również Portugalczycy podróżujący wewnątrz kraju, tj. 32,6%. Najwięcej turystów było z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Hiszpanii. Anglików na pewno przyciągają pola golfowe. To za sprawą brytyjskich potentatów handlowych, powstał pierwszy klub miłośników tego ekskluzywnej rozrywki. Najchętniej odwiedzane są pola okolic Algarve. Tam, pośród zieleni, w bajecznym otoczeniu czerwonych skał i z widokiem na błękitny ocean, nowicjusze chętnie zaczynają swoją przygodę z golfem. Pozostałe czynniki przyciągające turystów to klimat. Cudzoziemcy z Europy są spragnieni słońca, a przy wiejących wiatrach znad Atlantyku nie odczuwa się tak bardzo upałów.

2.3. Ilość noclegów w hotelach.

III.11.3 - Dormidas nos estabelecimentos hoteleiros por NUTS II (2006)
III.11.3 - Overnight stays in hotel establishments by NUTS II (2006)

Fonte: INE, I. P. - Inq. à permanência de hóspedes e outros dados da hotelaria, 2006.
Source: INE, I. P. - Survey of guest staying in lodgings and other lodgings data, 2006.

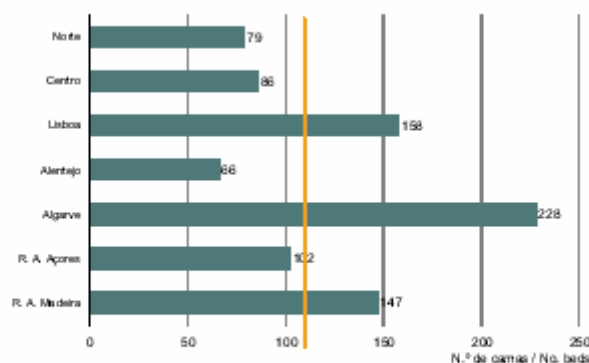
Wykres 3. Ilość noclegów w hotelach.

Źródło: www.ine.pl

Największa liczba noclegów została wykupiona w regionie Algarve, w Lizbonie oraz w regionie autonomicznym Madery. Są to miejsca najbardziej atrakcyjne turystycznie. Region Algarve oraz wyspa Madera to miejsca rozwijające się turystycznie z wieloma atrakcjami. To tam, turyści przyjeżdżają w celach wypoczynku, zażycia kąpeli morskich oraz słonecznych. Dużo turystów odwiedza również bogatą w przepiękne zabytki stolicę Portugalii.

2.4 Średnia pojemność w obiektach hotelowych.

III.11.4 - Capacidade média dos estabelecimentos hoteleiros por NUTS II
III.11.4 - Average capacity of hotel establishments by NUTS II

Fonte: INE, I. P. - Inq. à permanência de hóspedes e outros dados da hotelaria, 2006.
Source: INE, I. P. - Survey of guest staying in lodgings and other lodgings data, 2006.

Wykres 4. Średnia pojemność w obiektach hotelowych.

Źródło: www.ine.pt

Najwięcej turystów w obiektach hotelowych może się pomieścić w Algarve, Lizbonie, Maderze. Związane jest to z tym, że są to regiony, w których kumuluje się ruch turystyczny.

2.5. Tab. 1. Wskaźniki działalności hoteli.

III.11.1 - Indicadores de hotelaria (continua)

III.11.1 - Hotel activity indicators (to be continued)

	Estado média de hóspedes estrangeiros	Capacidade de alojamento por 100 habitantes	Hóspedes por habitante	Proporção de hóspedes estrangeiros	Proporção de dormidas entre Julho-Setembro	Dormidas em estab. hoteleiros por 100 habitantes	Proveitos de aposento por capacidade de alojamento
	N.º de noites	N.º		%		N.º	milhares de euros
Portugal							
1990	4,1	18,0	0,7	55,8	37,8	238,8	x
1995	4,5	19,1	0,8	58,6	38,2	278,2	4,7
2000	4,2	21,7	1,0	55,5	35,5	329,5	4,1
2005	4,0	25,0	1,1	51,9	38,8	338,1	4,0
2006							
Portugal	3,9	24,9	1,2	52,6	36,8	354,4	4,4
Continente	3,5	22,4	1,1	50,7	38,0	303,2	4,2
Norte	2,1	9,5	0,6	35,2	34,3	102,7	3,4
Centro	2,0	15,3	0,8	32,0	36,5	147,0	2,7
Lisboa	2,6	17,2	1,3	61,9	31,6	292,1	7,1
Alentejo	1,6	12,2	0,8	26,8	34,2	128,0	3,4
Algarve	5,9	23,4	6,6	66,3	43,3	3360,1	3,7
R. A. Açores	4,8	34,7	1,4	41,2	40,4	485,6	4,4
R. A. Madeira	6,1	116,6	4,3	75,4	29,5	2330,7	5,6
	Average stay of foreign guests	Lodging capacity per 100 inhabitants	Guests per inhabitant	Proportion of foreign guests	Proportion of nights between July-September	Nights in hotel establishments per 100 inhabitants	Lodging income per lodging capacity
	No. of nights	No.		%		No.	thousands euros

© INE, Portugal, 2007, Anuário Estatístico de Portugal 2006/Statistical Yearbook of Portugal 2006. Informação disponível até 30 de Setembro de 2007. Information available till 30th September 2007.

Fonte: INE, Estatísticas do Turismo.

Source: INE, Tourism Statistics.

Źródło: www.ine.pt

Goście zatrzymują się średnio na 3 noce. To mniej o jedną noc niż w latach ubiegłych. Najwięcej noclegów zostało wykupionych na Maderze i w regionie Algarve. Największą pojemność zakwaterowania na 1000 mieszkańców, najwięcej gości zagranicznych w stosunku do mieszkańców, najwięcej nocy wykupionych między czerwcem a wrześniem oraz najwięcej wykupionych noclegów w hotelu na 100 mieszkańców miał region Algarve. Jak widać ten region cieszy się największym zainteresowaniem turystów. Najwięcej gości zagranicznych oraz najmniejsza ilość noclegów wykupionych między czerwcem a wrześniem była na Maderze. Największy dochód za zakwaterowanie w stosunku do pojemności miała Lizbona.

Tab. 2. Wskaźniki działalności hoteli (kontynuacja).

III.11.1 - Indicadores de hotelaria (continuação)
III.11.1 - Hotel activity indicators (continued)

	Estada média no estabelecimento				Taxa de ocupação-cama (líquida)			
	Total	Hóteis	Pensões	Outros estabelecimentos	Total	Hóteis	Pensões	Outros estabelecimentos
	N.º de noites				%			
Portugal								
1990	3,2	2,8	2,2	5,5	39,3	45,1	25,6	38,8
1995	3,5	2,8	2,2	5,9	38,0	40,9	21,0	44,7
2000	3,6	2,9	2,2	5,3	42,2	47,3	22,9	44,8
2005	3,1	2,6	2,2	4,9	39,1	41,8	23,7	42,1
2006								
Portugal	3,0	2,6	2,2	4,7	40,8	45,1	24,9	41,8
Continente	2,8	2,4	2,0	4,5	39,0	43,8	23,9	39,6
Norte	1,8	1,8	1,9	1,6	30,1	36,0	19,5	32,4
Centro	1,9	1,9	1,9	1,9	27,6	31,9	18,9	28,4
Lisboa	2,3	2,2	2,4	2,8	46,4	48,7	37,4	43,7
Alentejo	1,6	1,5	1,6	1,8	28,4	33,4	20,4	31,7
Algarve	5,1	4,2	2,7	6,0	44,2	54,1	26,8	41,0
R. A. Açores	3,5	3,5	2,8	4,2	39,3	42,9	28,5	28,3
R. A. Madeira	5,4	5,1	4,5	6,0	54,8	55,4	38,4	57,6
	Average stay on the establishment				Net Bed-occupation rate			
	Total	Hôtels	Boarding houses	Other establishments	Total	Hôtels	Boarding houses	Other establishments
	No. of nights				%			

© INE, Portugal, 2007, Anuário Estatístico de Portugal 2006/Statistical Yearbook of Portugal 2006. Informação disponível até 30 de Setembro de 2007. Information available till 30th September, 2007.

Fonte: INE, Estatísticas do Turismo.

Source: INE, Tourism Statistics.

Źródło: www.ine.pt

Turyści korzystają z różnej bazy noclegowej. Wykupują zakwaterowanie w hotelach, pensjonatach lub wykupują same łóżka. Największym zainteresowaniem cieszą się noclegi w hotelach zarówno na Maderze jak i Algarve. Pensjonaty też cieszą się zainteresowaniem w tych regionach oraz na Azorach. Wzrasta liczba wykupywanym łóżek w hotelach, pensjonatach najwięcej wykupuje się ich na Maderze.

2.6. Tab. 3. Obiekty, pojemność zakwaterowania, dochód z zakwaterowania w obiektach hotelowych.

III.11.2 - Estabelecimentos e capacidade de alojamento em 31.7 e proveitos de aposento nos estabelecimentos hoteleiros

III.11.2 - Establishments, lodging capacity on 31.7 and lodging income in hotel establishments

	Estabelecimentos				Capacidade de alojamento				Proveitos de aposento			
	Total	Hóteis	Pensões	Outros	Total	Hóteis	Pensões	Outros	Total	Hóteis	Pensões	Outros
	N.º								milhares de euros			
Portugal												
1990	1 758	351	1 068	339	179 337	68 045	45 879	65 413	x	x	x	x
1995	1 599	399	853	347	192 145	80 530	38 396	73 219	903 487	594 044	71 144	238 298
2000	1 786	483	862	441	222 958	98 434	40 721	83 803	918 316	593 087	71 299	253 931
2005	2 012	607	878	527	263 814	126 445	41 523	95 846	1 059 957	688 803	78 778	292 376
2006												
Portugal	2 028	622	877	529	264 037	127 423	42 159	94 455	1 153 248	767 291	83 209	302 748
Continente	1 750	532	798	420	226 944	106 789	38 702	81 453	954 283	643 123	73 157	238 002
Norte	452	122	270	60	35 504	19 306	12 148	4 050	121 558	86 783	17 544	17 231
Centro	425	151	221	53	36 607	21 510	11 113	3 984	97 778	70 231	14 922	12 626
Lisboa	304	135	133	36	47 986	35 358	7 539	5 089	341 004	283 561	25 061	32 382
Alentejo	142	30	77	35	9 323	3 411	3 379	2 533	31 532	13 400	6 718	11 413
Algarve	427	94	97	236	97 524	27 204	4 523	65 797	362 411	189 147	8 914	164 350
R. A. Açores	83	37	26	20	8 436	6 311	900	1 225	37 425	31 117	2 243	4 064
R. A. Madeira	195	53	53	89	28 657	14 323	2 557	11 777	161 540	93 050	7 806	60 681

	Establishments				Lodging capacity				Lodging income			
	Total	Hôtels	Boarding houses	Others	Total	Hôtels	Boarding houses	Others	Total	Hôtels	Boarding houses	Others
	No.								thousands euros			

© INE, Portugal, 2007, Anuário Estatístico de Portugal 2006/Statistical Yearbook of Portugal 2006. Informação disponível até 30 de Setembro de 2007. Information available till 30th September, 2007.

Fonte: INE, Estatísticas do Turismo.

Source: INE, Tourism Statistics.

Źródło: www.ine.pl

Wzrasta ogólna liczba obiektów noclegowych w Portugalii. Najwięcej było ich w północnej części kraju. Liczba hoteli również wzrasta, najwięcej jest w centrum kraju. Ubyło jednego pensjonaty z porównaniem z rokiem ubiegłym. Najwięcej pensjonatów jest na północy. Liczba pozostałych obiektów także się powiększa, najwięcej jest ich regionie Algarve. Zauważa się rozbudowę tego sektora. Mimo że największym zainteresowaniem cieszą się regiony Algarve, Madera i Lizbona, to na północy i w centrum kraju jest najwięcej hoteli i pensjonatów. Analizując kolejne dane, zauważa się również wzrost pojemności w poszczególnych obiektach noclegowych. Największą pojemność mają hotele w Lizbonie, pensjonaty na północy. Zmalała pojemność w pozostałych obiektach. Wzrasta również dochód z zakwaterowania, największy jest w Lizbonie. Wzrósł dochód z zakwaterowania w hotelu i pensjonacie, największy dochód z tego tytułu jest w Lizbonie. Wzrósł dochód z zakwaterowania w pozostałych obiektach pomimo że ich pojemność zmalała. Największy dochód z tych obiektów jest w Algarve.

2.7. Tab. 4. Liczba gości korzystająca z różnego rodzaju obiektów noclegowych.

III.11.3 - Hóspedes, segundo a categoria dos estabelecimentos
III.11.3 - Guests according to the type of establishment

Unidade: milhares	Unit: thousands								
	Total geral	Hóteis	Hóteis- apartamentos	Apartamentos turísticos	Aldeamentos turísticos	Móveis	Pousadas	Estalagens	Pensões
Portugal									
1990	7 330	3 962	578	442	258	55	210	147	1 888
1995	8 021	4 520	873	515	264	40	199	152	1 458
2000	10 317	6 229	1 005	708	275	132	267	192	1 509
2005	11 489	7 167	1 167	886	273	132	258	250	1 557
2006	12 377	7 880	1 212	689	278	155	257	273	1 633
	Grand total	Hotels	Apartment hotels	Tourist apartments	Tourist villages	Motels	Lodging houses	Inns	Boarding houses

© INE, Portugal, 2007, Anuário Estatístico de Portugal 2006/Statistical Yearbook of Portugal 2006. Informação disponível até 30 de Setembro de 2007. Information available till 30th September, 2007.
Fonte: INE, Estatísticas do Turismo.
Source: INE, Tourism Statistics.

Źródło: www.ine.pt

Goście przyjeżdżający do Portugalii wykupują noclegi w hotelach, mieszkaniach hotelowych, mieszkaniach turystycznych, motelach, pensjonatach oraz gospodarstwach. Ogólna liczba obiektów noclegowych wzrasta w stosunku do lat ubiegłych. Największym zainteresowaniem cieszą się hotele, najmniejszym motele. Analizując dane zauważa się rozwój sektora bazy noclegowej.

2.8. Tab. 5. Ilość noclegów i ilość gości w obiektach hotelowych.

III.11.4 - Dormidas e hóspedes nos estabelecimentos hoteleiros
III.11.4 - Nights spent and guests in hotel establishments

Unidade: N.º	Dormidas				Hóspedes				Unit: No.
	Total	Hóteis	Pensões	Outros	Total	Hóteis	Pensões	Outros	
Portugal									
1990	23 813 534	10 878 242	3 672 152	9 263 140	7 330 276	3 951 507	1 888 317	1 890 452	
1995	27 938 842	12 758 651	3 158 347	12 019 844	8 020 570	4 519 631	1 458 287	2 042 652	
2000	33 795 123	16 754 813	3 250 713	13 789 597	10 317 217	6 228 971	1 508 543	2 579 703	
2005	35 520 631	18 594 490	3 364 333	13 561 808	11 489 314	7 166 474	1 557 148	2 745 692	
2006									
Portugal	37 566 461	20 629 295	3 543 884	13 393 282	12 376 941	7 879 703	1 633 195	2 864 043	
Continente	30 657 267	16 729 880	3 104 155	10 823 232	10 975 409	7 024 921	1 523 532	2 426 956	
Norte	3 844 374	2 551 384	817 554	475 436	2 144 033	1 408 714	440 708	294 611	
Centro	3 598 135	2 440 769	680 805	386 561	1 874 388	1 303 562	366 998	204 228	
Lisboa	8 162 614	6 341 346	1 013 653	807 615	3 562 967	2 840 299	431 195	291 473	
Alentejo	978 492	425 336	244 747	308 409	610 746	282 232	155 586	172 928	
Algarve	14 163 652	4 971 045	347 396	8 845 211	2 783 275	1 190 114	129 445	1 463 716	
R. A. Açores	1 180 096	969 066	89 635	121 375	337 213	276 037	32 003	29 173	
R. A. Madeira	5 729 098	2 930 329	330 094	2 448 675	1 064 319	578 745	77 060	407 914	
	Nights				Guests				
	Total	Hotels	Boarding houses	Other	Total	Hotels	Boarding houses	Other	

© INE, Portugal, 2007, Anuário Estatístico de Portugal 2006/Statistical Yearbook of Portugal 2006. Informação disponível até 30 de Setembro de 2007. Information available till 30th September, 2007.
Fonte: INE, Estatísticas do Turismo.
Source: INE, Tourism Statistics.

Źródło: www.ine.pt

Wzrasta liczba nocy spędzonych w hotelu. Najwięcej noclegów wykupionych w 2006 r. było w Algarve. Wzrasta liczba noclegów zarówno w hotelach jak i pensjonatach.

Najwięcej tych noclegów jest wykupywana w Lizbonie. Najwięcej noclegów w innych obiektach jest zarejestrowana w Algarve, choć liczba noclegów w tego typu zakwaterowania zmalała w porównaniu z rokiem ubiegłym. Wzrasta również liczba gości, zarówno w hotelach, pensjonatach, jak i innych obiektach. Najwięcej gości w hotelach było w Lizbonie, w pensjonatach na północy i w pozostałych obiektach w Algarve.

2.9. Tab. 6. Liczba nocy wykupionych w obiektach hotelowych przez gości z poszczególnych krajów.

III.11.5 - Dormidas nos estabelecimentos hoteleiros segundo o país de residência habitual
III.11.5 - Nights spent in hotel establishments according to country of usual residence

Unidade N.º												Unid. No.
	Total Geral	Total UE25	União Europeia (15)									E.U.A.
			Total	dos quais								
				Portugal	Alemanha	Espanha	Franga	Itália	Países Baixos	Reino Unido		
Portugal												
1990	23 813 634	x	20 972 652	7 103 202	2 360 295	1 738 193	825 493	459 771	1 428 931	5 280 390	672 205	
1995	27 936 842	x	25 742 240	7 579 637	5 127 297	1 501 969	930 645	649 121	1 452 694	5 849 838	493 288	
2000	33 795 123	x	30 394 411	9 690 960	5 010 959	1 842 852	1 001 519	796 561	1 814 267	7 152 425	827 053	
2005	35 520 631	32 594 227	32 337 141	11 647 747	3 898 489	2 726 015	1 111 643	723 353	1 679 343	7 378 185	578 828	
2006												
Portugal	37 966 461	34 392 948	34 016 164	12 390 001	3 862 780	3 194 856	1 241 117	953 332	1 795 330	7 257 561	623 688	
Continente	30 657 267	27 951 922	27 656 196	11 016 109	2 392 160	2 925 841	955 751	846 126	1 574 761	5 778 909	553 652	
Norte	3 844 374	3 515 777	3 478 822	2 292 416	136 864	491 581	145 465	102 526	95 367	143 627	48 016	
Centro	3 998 135	3 303 122	3 268 058	2 297 576	81 320	367 541	144 079	157 538	38 004	87 816	96 095	
Lisboa	8 162 614	6 655 500	6 533 573	2 380 902	553 145	1 138 154	442 096	490 247	220 685	479 489	348 314	
Alentejo	978 492	922 882	918 590	714 555	30 508	69 382	22 548	16 862	24 534	20 951	14 916	
Algarve	14 163 652	13 554 638	13 457 153	3 330 660	1 590 323	659 183	201 562	78 953	1 235 171	5 047 026	84 811	
R. A. Açores	1 180 096	1 047 372	1 044 347	514 686	66 603	29 493	18 226	9 325	32 648	49 612	39 354	
R. A. Madeira	5 729 098	5 393 654	5 315 621	819 206	1 404 017	239 522	267 140	97 881	187 921	1 429 040	30 672	
	Grand Total	Total EU25	European Union (15)									USA
			Total	of which								
				Portugal	Germany	Spain	France	Italy	The Netherlands	United Kingdom		

© INE, Portugal, 2007, Anuário Estatístico de Portugal 2006/Statistical Yearbook of Portugal 2006. Informação disponível até 30 de Setembro de 2007. Information available till 30th September, 2007.
Fonte: INE, Estatísticas do Turismo.
Source: INE, Tourism Statistics.

Źródło: www.ine.pl

Najwięcej turystów zagranicznych spędzających noce w hotelach jest z Wielkiej Brytanii, Niemiec oraz Hiszpanii, choć obserwuje się spadek tych noclegów turystów angielskich i niemieckich w porównaniu z latami ubiegłymi. Goście z krajów leżących w basenie morza śródziemnego najczęściej spędzają noce w stolicy Portugalii. Pozostali goście krajów wchodzących w skład UE, nocuje w obiektach hotelowych w Algarve.

2.10. Tab. 7. Liczba gości w obiektach hotelowych z poszczególnych krajów.

III.11.6 - Hóspedes nos estabelecimentos hoteleiros segundo o país de residência habitual
III.11.6 - Guests in hotel establishments according to country of usual residence

Unidade: N.º												Unid. No.
	Total Geral	Total UE25	União Europeia (15)									E.U.A.
			Total	dos quais								
				Portugal	Alemanha	Espanha	Franga	Itália	Países Baixos	Reino Unido		
Portugal												
1990	7 330 276	x	6 433 714	3 254 538	484 415	725 782	327 750	185 443	247 885	847 883	266 977	
1995	8 020 570	x	7 270 090	3 481 866	897 280	834 661	358 264	283 303	237 194	899 824	213 459	
2000	10 317 217	x	9 985 479	4 592 556	936 520	784 613	390 395	342 543	313 059	1 196 534	342 143	
2005	11 489 314	10 433 054	10 352 738	5 513 558	734 043	1 132 870	416 136	308 794	287 382	1 296 314	239 651	
2006												
Portugal	12 376 941	11 243 306	11 133 398	5 866 407	772 239	1 291 450	455 340	390 554	327 328	1 322 926	258 076	
Continente	10 975 409	9 932 960	9 837 440	5 405 871	552 232	1 233 077	385 130	367 721	286 095	1 096 876	238 065	
Norte	2 144 033	1 993 118	1 977 428	1 388 502	62 497	262 448	75 135	56 409	24 327	60 577	24 988	
Centro	1 874 388	1 755 498	1 738 495	1 275 328	38 185	186 397	70 947	85 860	17 926	29 101	30 373	
Lisboa	3 562 967	2 954 175	2 919 768	1 357 949	196 642	523 358	180 643	190 836	75 653	181 243	145 710	
Alentejo	610 746	573 361	571 248	446 816	18 034	44 808	15 496	12 207	9 445	12 781	9 395	
Algarve	2 783 275	2 696 808	2 639 591	937 276	236 884	216 066	42 909	22 409	159 344	813 174	28 199	
R. A. Açores	337 213	306 286	305 496	198 448	16 638	7 854	6 555	3 084	7 299	11 888	11 868	
R. A. Madeira	1 064 319	1 004 060	990 462	262 088	203 369	90 519	63 655	19 749	33 334	214 162	7 543	
	Grand Total	Total EU25	European Union (15)									USA
			Total	of which								
				Portugal	Germany	Spain	France	Italy	The Netherlands	United Kingdom		

© INE, Portugal, 2007, Anuário Estatístico de Portugal 2006 Statistical Yearbook of Portugal 2006. Informação disponível até 30 de Setembro de 2007. Information available till 30th September, 2007.
Fonte: INE, Estatísticas do Turismo.
Source: INE, Tourism Statistics

Źródło: www.ine.pl

Zauważa się coraz większą liczbę gości w obiektach hotelowych z wszystkich przeanalizowanych krajów. Najwięcej gości było w obiektach w Lizbonie. Największy przyrost, bo aż o 158580 gości było z Wielkiej Brytanii, pomimo że liczba noclegów przez nich wykupywana spada w porównaniu z rokiem 2005. Najwięcej gości z krajów leżących nad morzem śródziemnomorskim jest w Lizbonie, gości z pozostałych krajów UE najwięcej jest w Algarve.

2.11. Tab. 8. Obiekty, pokoje, pojemność zakwaterowania w turystyce wiejskiej.

III.11.7 - Estabelecimentos, quartos e capacidade de alojamento no turismo em espaço rural em 31.12 III.11.7 - Establishments, rooms and lodging capacity in rural tourism on 31.12

Unidade: N.º	Estabelecimentos							Unit: No.	
	Total	Turismo rural	Turismo de habitação	Agroturismo	Casas de campo	Turismo de aldeia	Hotel rural	Total de quartos	Capacidade de alojamento total
Portugal									
1990	223	86	112	18	x	x	x	890	1 811
1995	484	219	177	88	x	x	x	2 212	4 417
2000	888	280	229	119	40	x	x	3 224	6 293
2005	1 053	416	248	147	234	8	x	5 497	10 792
2006									
Portugal	1 010	387	232	137	229	7	18	5 525	10 842
Continente	887	365	210	132	157	6	17	4 980	9 753
Norte	430	201	113	51	73	3	9	2 480	4 809
Centro	220	88	57	29	44	1	1	1 191	2 354
Lisboa	26	12	13	0	0	0	1	142	281
Alentejo	161	47	23	48	34	2	6	993	1 986
Algarve	30	17	4	3	6	0	0	164	323
R. A. Açores	74	14	11	3	45	1	0	296	585
R. A. Madeira	49	8	11	2	27	0	1	249	504
	Establishments							Total of rooms	Total lodging capacity
	Total	Rural tourism	Lodging tourism	Agrotourism	Country houses	Village tourism	Rural hotel		

© INE, Portugal, 2007, Anuário Estatístico de Portugal 2006/Statistical Yearbook of Portugal 2006. Informação disponível até 30 de Setembro de 2007. Information available till 30th September, 2007.
Fonte: Ministério da Economia e da Inovação, Instituto do Turismo de Portugal.
Source: Ministry of Economy and Innovation, Tourism of Portugal Institute.

Źródło: www.ine.pl

Ogólnie zmalała liczba obiektów zaliczanych do turystyki na terenach wiejskich. Spadła liczba zakwaterowania w wioskach turystycznych, obiektach agroturystycznych, posiadłościach wiejskich w porównaniu z ubiegłymi latami. Najwięcej jednak tych obiektów znajduje się w północnej części kraju. Wzrosła natomiast liczba wynajmowanych pokoi na wsiach oraz ogólna pojemność zakwaterowania na tym obszarze.

2.12. Tab. 9. Ilość nocy na kampingach i polach namiotowych.

III.11.8 - Dormidas de campistas segundo a residência habitual III.11.8 - Nights spent in campsites according to usual residence

Unidade: milhares	Unit: thousands						
	Total	Residentes em Portugal	Residentes no estrangeiro				
			Europa	África	América	Ásia	Oceania
Portugal							
1990	7 571	5 022	2 473	23	28	2	23
1995	7 380	5 567	1 773	6	17	1	16
2000	8 970	5 430	1 493	5	19	2	21
2005	8 800	5 243	1 325	4	14	1	12
2006	6 832	5 366	1 429	5	16	2	14
	Total	Residents in Portugal	Residents in foreign country				
			Europe	Africa	America	Asia	Oceania

© INE, Portugal, 2007, Anuário Estatístico de Portugal 2006/Statistical Yearbook of Portugal 2006. Informação disponível até 30 de Setembro de 2007. Information available till 30th September, 2007.
Fonte: INE, Estatísticas do Turismo.
Source: INE, Tourism Statistics.

Źródło: www.ine.pl

Wzrosła liczna noclegów na campingach w 2006 r. w porównaniu z zeszłymi latami. Wzrosła liczba Portugalczyków korzystających z tej bazy noclegowej, jak również wzrosła liczba nocy spędzonych na campingach przez Europejczyków (największy przyrost), Afrykańczyków, Amerykan, Azjatów.

2.13. Cele podróży

Turystyka wypoczynkowa głównie w regionie Algarve, wybrzeże Atlantyckie, Region Autonomiczny Madery i Azorów.

Turystyka krajoznawcza- kierunek podróży Lizbona, Porto, Coimbra, Setubal.

Turystyka pątnicza- Fatima.

Turystyka lecznicza do uzdrowisk wód mineralnych oraz klimatycznych.

Turystyka wiejska w północnej części kraju.

Odwiedziny krewnych i znajomych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Z. Kruczek, S.Sacha, *Europa Geografia Turystyczna*, Proksenia, Kraków 2003, s. 142

2.14. Środki lokomocji

-samolot,

-autokar,

-samochód,

-kolej,

-komunikacja morska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Z. Kruczek, S.Sacha, *Europa Geografia Turystyczna*, Proksenia, Kraków 2003, s. 140, 142

PODSUMOWANIE

Sektor hotelarski oraz restauracyjny stanowił ok. 8,1 % Portugalskiego rynku w 2005r., a w jego skład wchodziło 85 561 przedsiębiorstw, 7.3 % ogółu zatrudnionych i 2.6% całości obrotów. Podsektor barów był najbardziej znaczącym sektorem pod względem liczby przedsiębiorstw – 57.2% całości. Podsektor restauracji był drugim w kolejności zatrudniającym 40.6% osób i obejmującym 40.1 % obrotów.

Możliwość zakwaterowania w hotelach, na polach campingowych oraz innych miejscach krótkiego pobytu dawało 7 029 przedsiębiorstw zatrudniających 53 264 pracowników i dających obroty rzędu 1 896 biliona euro (o 1% mniej niż w 2004). Wyniki z 2005 roku pokazują, że małe przedsiębiorstwa nadal dominują nad rynkiem (małe, czyli zatrudniające mniej niż 9 osób, które stanowią 87.5 % całości sektora), duże przedsiębiorstwa czyli takie powyżej 20 pracowników, stanowią 6,9 % całości sektora. Z drugiej strony duże przedsiębiorstwa mają nie tylko największe obroty w całym sektorze (78.6%), ale też zatrudniają najwięcej osób w podsektorze zakwaterowania– 68.5%.

Sektor „zakwaterowania” w 2006 r. rozwijał się stanowczo, prężniej niż w poprzednich latach. Zgodnie z tym zanotowano wzrost o 5.3 % w stosunku do 2005 r. ogólnej liczby zarejestrowanych noclegów w jakiegokolwiek formie miejsca zakwaterowania oraz wzrost o 7.9% ogólnej liczby gości w hotelach lub podobnych placówkach, a także w pensjonatach, na campingach, polach namiotowych, schroniskach młodzieżowych. Średni czas pobytu to 3 noce.

Dostępne dane przedstawiają również krewnych, którzy nie korzystali z bazy noclegowej. W analizowanym roku 58.8% z 46 milionów zarejestrowanych noclegów było zarezerwowane przez osoby z zagranicy.

W sektorze zakwaterowania, hotele i inne podobne placówki obejmują 81.6% wszystkich noclegów, a liczba zagranicznych gości sięga w nich 67.4%. Najczęściej są to goście z Wielkiej Brytanii, Niemiec i Hiszpanii.

Miejscami najczęściej odwiedzanymi są Algarve, Lizbona, Madera. Z drugiej strony powyższe dane mogłyby świadczyć o rozbudowanych w tych rejonach sektorze hotelarskim, podczas gdy ilość łóżek w Algarve wynosi średnio 228 zaś w Lizbonie 158 a na Maderze 147. Są to także regiony w których zaobserwowano najwyższy poziom zajmowania łóżek – na Maderze 54.8%, Lizbonie 46.4% i w Algarve 44.2%.

Źródło: www.ine.pl

ROZDZIAŁ III – RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ

Portugalia to jeden z biedniejszych krajów Unii Europejskiej, stąd notuje się mało wyjazdów zagranicznych. Więcej podróży odbywa się wewnątrz kraju. Portugalczycy mają bardzo dużo atrakcji, dlatego nie mają potrzeby wyruszania w dalekie podróże.

3.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WYJAZDÓW

Tab. 10. Podróże urlopowe (min. 4 noce) mieszkańców wybranych krajów UE w 2005 r.

Tab. 1. Podróże urlopowe (min. 4 noce) mieszkańców wybranych krajów Unii Europejskiej w 2005 roku				
Kraj	Liczba podróży urlopowych ogółem w tys.	Liczba podróży wykupionych w b.p. i agencjach w tys.	W tym liczba wykupionych wycieczek	
			razem w tys.	zagranicznych w tys.
Austria	7 468	2 152	1 814	1 675
Belgia	7 715	2 319	1 681	1 674
Czechy	9 942	2 260	2 019	1 776
Dania	5 064	1 969 ¹	1 514	1 465
Estonia	132	50 ¹	411	-
Finlandia	6 443	1 325	1 063	996
Francja	84 224	9 521	4 975	4 473
Grecja	8 634	409	149	90
Hiszpania	38 394	7 784	3 556	1 531
Holandia	18 048	6 680	3 650	3 617
Irlandia	4 298	485	1 138	1 079
Litwa	1 079	-	-	131
Luksemburg	725	190	79	79
Łotwa	759	49	-	-
Niemcy	106 951	38 488	36 573	30 294
Norwegia	5 872	709	957	930
Polska	16 522	1 363	1 056	809
Portugalia	3 936	521	262	209
Słowacja	4 200	1 309	1 102	976
Słowenia	1 642	353	181	179
Szwecja	7 907	1 091	2 338	2 338
Węgry	7 115	988	97	-
Wielka Brytania ²	66 000	17 100	11 000	10 100
Włochy	40 057	8 583	5 036	3 926

Źródło: Eurostat, 2007

Źródło: Raport Biur Podróży 2007

Portugalczycy odbyli 3 936 tys. podróży urlopowych (min. 4 noce) w 2005 r. co daje im 19 miejsce spośród 24 krajów UE analizowanych w tabelce. Liczba podróży wykupionych przez nich w Biurach Podróży i Agencjach wynosiła 521 tys. To oznacza, że większość podróży, tj. 3415 tys. była albo zorganizowana samodzielnie albo wykupiona innymi drogami np. przez Internet. Liczba wykupionych wycieczek razem wynosiła 262 tys. a samych zagranicznych 209 tys. Portugalczyki wykupują częściej wycieczki kiedy wyjeżdżają za granicę natomiast niewiele wykupują wycieczek krajowych przez biura podróży i agencje.

Rys 2. Odsetek gospodarstw domowych (w %) z dostępem do Internetu w 2006 roku

Wykres 5. Odsetek gospodarstw domowych z dostępem do Internetu w 2006 roku.

Źródło: Raport Biur Podróży 2007

W Portugalii 35% gospodarstw domowych miało w 2006 r. dostęp do Internetu. Ten niewielki odsetek może utrudniać Portugalczykom porównywanie ofert w sieci, zamawianie wycieczek on- line oraz samemu komponowania sobie poszczególnych usług.

3.2. TURYSTYKA KRAJOWA

Turystyka krajowa wynosiła 32,6 % wszystkich przyjazdów do Portugalii. Wzrasta liczba noclegów w obiektach hotelowych. W 2006 r. wynosiła 12 350 001, to o 702 254 noclegów więcej niż w roku 2005. Portugalczyki wykupują w kraju więcej noclegów niż przyjeżdżający do tego kraju Niemcy, Hiszpanie, Francuzi, Włosi, Holendrzy.

Najwięcej nocy Portugalczycy spędzili w obiektach hotelowych w Algarve, w regionie północnym oraz w centrum kraju.

Wzrasta również liczba gości w obiektach hotelowych w porównaniu z latami wcześniejszymi. Najwięcej gości zanotowano na północy i w stolicy- Lizbonie.

Analizując te dane można stwierdzić, że Portugalczycy wyjeżdżają w celach wypoczynkowych. W Algarve przyciągają ich złote plaże i błękitny ocean. Wyjeżdżają również w celach rekreacyjnych, w regionie północnym są dwie stacje sportów zimowych. Inne motywy to turystyka krajoznawcza do Lizbony, Porto i pątnicza do Fatimy. Portugalczycy wyjeżdżają również w celu odwiedzenia krewnych i znajomych oraz z innych powodów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: www.ine.pt

3.3. TURYSTYKA ZAGRANICZNA

3.3.1. Tab. 11. Liczba i kierunek wyjazdów turystów powyżej 14- ego roku życia na 4 lub więcej nocy.

Holiday tourists*		Trips by destination			
%	Departure rate	Domestic	Outbound		
		Total	Total	of which in the EU	of which outside the EU
B	⁽²⁾ 40.2	17.9	82.1	73.9	26.1
DK	59.3	30.9	69.1	68.2	31.8
D	76.9	34.0	66.0	66.2	33.8
EL ⁽³⁾	⁽⁴⁾ 56.0	95.5	4.5	43.4	56.6
E	37.3	89.7	10.3	59.4	40.6
F	:	:	:	:	:
IRL	:	39.9	60.1	79.4	20.6
I	46.3	77.2	22.8	55.3	44.7
L	⁽¹⁾ 61.1	0.4	99.6	79.8	20.2
NL	67.9	37.0	63.0	74.7	25.3
A	54.0	31.8	68.2	54.0	46.0
P	31.2	82.0	18.0	74.2	25.8
FIN	51.9	71.4	28.6	61.0	39.0
S ⁽⁴⁾	61.8	69.9	30.1	67.3	32.7
UK ⁽²⁾	60.9	55.0	45.0	65.8	34.2

Źródło: statistics in focus

31,2 % Portugalczyków bierze udział w podróżach, jest to mniejszy odsetek osób w porównaniu z innymi krajami. Przeważa turystyka krajowa, co wiąże się z tym, że w Portugalii jest wiele atrakcji. Są zarówno kąpieliska, piękne kurorty, stacje sportów

zimowych, miasta z historią, miejsce kultu. Jeśli chodzi o wyjazdy zagraniczne, zdecydowanie przewyższają wyjazdy do krajów z UE, co może wiązać się z finansami. Jak wiadomo Portugalia to jeden z biedniejszych krajów UE.

3.3.2. Tab. 12. Grupy wiekowe turystów i kierunki wyjazdów.

%	15-24 years				25-44 years				45-64 years				65 years and +			
	Total	Domestic	Outbound	Both	Total	Domestic	Outbound	Both	Total	Domestic	Outbound	Both	Total	Domestic	Outbound	Both
B ⁽¹⁾	16.7	14.4	69.0	16.5	43.5	15.4	73.7	10.9	31.4	11.9	77.2	10.9	8.4	22.3	64.5	13.2
DK	16.6	13.8	67.8	18.4	39.9	25.8	59.1	15.3	34.0	20.8	63.9	15.3	9.5	29.7	54.3	16.0
D	13.7	25.4	69.5	5.1	40.0	26.1	67.3	6.6	31.8	35.4	54.7	10.0	14.6	47.8	45.1	7.1
EL ⁽²⁾	17.8	95.0	4.4	0.6	37.9	93.3	6.0	0.7	29.6	93.7	5.5	0.8	14.7	94.5	5.1	0.3
E	16.3	82.1	7.0	10.8	41.3	82.0	5.8	12.2	27.3	83.1	4.7	12.2	15.1	89.1	4.7	6.2
F	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
IRL	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
I	15.7	72.2	15.0	12.9	44.0	70.2	16.3	13.5	28.5	74.2	11.5	14.4	11.8	85.5	7.7	6.8
L	13.6	0.0	100.0	:	42.7	0.1	99.9	:	31.6	0.4	99.6	:	12.1	0.5	99.9	:
NL	14.1	22.2	64.9	13.0	42.1	25.4	58.1	16.5	32.0	23.8	57.2	19.0	11.6	35.7	38.9	25.5
A	14.5	15.4	70.3	14.3	42.9	17.7	66.3	16.0	30.1	19.3	61.5	19.2	12.5	30.9	50.4	18.7
P	22.1	76.9	14.7	8.4	40.7	80.4	12.4	7.2	24.9	72.5	18.4	9.2	12.4	75.2	16.9	7.9
FIN	18.1	52.0	25.0	23.0	37.4	56.8	19.5	23.5	35.8	50.4	21.4	28.2	8.7	60.0	15.0	25.0
S ⁽³⁾	15.5	:	:	:	40.5	:	:	:	36.8	:	:	:	7.2	:	:	:
UK ⁽⁴⁾	15.3	34.8	54.8	10.1	37.5	43.4	44.0	12.7	30.2	34.4	50.3	15.2	16.9	60.7	25.1	14.3

Źródło: statistics in focus

Najwięcej podróżują osoby między 25 a 44 rokiem życia. W zdecydowanej większości są to wyjazdy krajowe. Są to osoby wyedukowane, same zarabiające na siebie, które mogą sobie pozwolić na liczne podróże. Najmniej wyjeżdża osób powyżej 65 lat, a jeśli już gdzieś się wybierają to są to głównie miejsca w kraju. Ludzie w podeszłym wieku mało podróżują, gdyż może im na to nie pozwalać stan zdrowia lub mogą im przeszkadzać bariery językowe. Najwięcej podróży zagranicznych odbywają osoby między 45 a 64 rokiem życia, które już pewnie nie mają ochoty wylegiwać się na plażach swojego kraju, tylko wolą podziwiać inne, ciekawe miasta. Młodzież pomiędzy 15 a 24 rokiem życia, które jeszcze się uczą i są na utrzymaniu rodziców, odbywają mniej podróży niż osoby między 25 a 64 rokiem życia a więcej krajowych niż zagranicznych. Największy odsetek osób, które odbyły zarówno wycieczki krajowe jak i zagraniczne, to osoby pomiędzy 45 a 64 rokiem życia. Osoby te mogą sobie pozwolić na liczne podróże, gdyż mają na to pieniądze i czas, mają już odchowane dzieci.

3.3.3. Tab. 13. Sezonowość i długość pobytu.

High Season			Low season		Average length of stay (4 to 14 nights)		
%	Month	%	Month	%	4 to 7 nights	8 to 14 nights	Total
B	July-August	42.6	January-February	6.5	41.5	36.0	77.5
DK	June-July	40.0	November-December	8.1	64.0	25.6	89.6
D	July-August	29.2	November-December	9.5	41.1	42.7	83.8
EL ⁽²⁾	July-August	62.2	October-November	1.4	44.2	26.8	71.0
E	August-Sept.	46.7	February-March	5.9	48.3	25.9	74.2
F	:	:	:	:	:	:	:
IRL ⁽²⁾	July-August	41.1	January-February	5.1	53.2	16.5	69.7
I	July-August	54.9	October-November	5.1	49.6	28.5	78.1
L	July-August	32.6	October-November	9.1	48.2	33.3	81.5
NL	July-August	39.7	November-December	5.6	44.4	30.5	74.9
A	July-August	43.6	November-December	4.6	56.2	31.2	87.4
P	July-August	47.7	January-February	3.3	47.6	31.1	78.7
FIN	June-July	33.0	October-November	10.8	76.1	17.2	93.3
S ⁽³⁾	July-August	41.2	October-November	7.4	70.6	21.1	91.7
UK ⁽¹⁾	July-August	35.7	January-February	5.8	60.8	31.2	92.0

Źródło: statistics in focus

Najczęściej Portugalczycy wyjeżdżali w sezonie letnim, najmniej w styczniu i lutym. Może to być związane z tym, że nie są oni przyzwyczajeni do mroźnych zim, które występują w niektórych krajach UE.

Portugalczycy częściej wyjeżdżają na 4-7 nocy, ponieważ wiąże się to z finansami i ograniczoną liczbą dni urlopu.

3.3.4. Tab. 14. Środki transportu.

%	Private vehicle	Air	Rail	Coach	Waterway
B	58.5	29.6	4.5	6.2	1.1
DK	45.0	35.7	5.6	10.3	3.2
D	50.3	31.7	7.0	9.8	:
EL ⁽²⁾	56.9	6.8	1.3	11.7	23.1
E	68.3	12.7	5.5	11.3	1.9
F ⁽²⁾	69.6	10.9	13.4	4.3	0.9
IRL	:	:	:	:	:
I	61.8	16.9	10.5	5.3	5.4
L	46.3	40.0	5.1	6.1	0.9
NL	65.9	22.8	3.4	6.4	1.4
A	50.1	32.8	5.4	9.9	0.4
P	69.0	15.8	3.4	10.0	1.5
FIN	53.5	23.9	11.1	5.6	5.2
S ⁽³⁾	61.1	22.2	7.6	6.5	2.4
UK ⁽¹⁾	48.1	37.7	4.7	7.6	1.6

Źródło: statistics in fokus

Portugalczycy najczęściej podróżują samochodem. Ten środek transportu jest tańszy od pozostałych, zwłaszcza, że można podzielić się kosztami przy większej liczbie pasażerów. Jak wiadomo Portugalczycy sami lubią organizować sobie wyjazdy a samochodem można się wszędzie zatrzymać i zwiedzić to co naprawdę się chce. Drugim środkiem transportu, choć już nie tak popularnym, jest samolot dla osób, które bardziej cenią sobie wygodę.

3.3.5. Tab. 15. Rodzaj zakwaterowania.

%	Hotels		Other collective establishments ⁽⁷⁾		Private accommodation	
	Trips	Nights	Trips	Nights	Trips	Nights
B ⁽⁴⁾	36.1	24.9	26.0	26.9	37.8	48.2
DK	42.0	39.4	21.2	24.0	36.8	36.6
D	51.9	47.1	10.5	12.9	37.5	40.0
EL ⁽²⁾	16.9	11.9	3.0	3.3	80.0	84.8
E	25.3	16.0	9.1	7.7	65.6	76.4
F	:	:	:	:	:	:
IRL ⁽¹⁾	40.6	:	25.7	:	33.7	:
I	34.6	24.2	11.4	9.8	54.0	66.0
L	51.8	42.3	8.5	8.5	39.8	49.1
NL	26.2	22.1	57.4	57.8	16.4	20.1
A	54.3	:	20.0	:	25.8	:
P	22.5	17.5	5.3	4.9	72.2	77.6
FIN	26.1	26.1	9.6	10.9	64.4	63.0
S ⁽³⁾	18.3	19.3	18.4	17.1	63.3	63.6
UK ⁽²⁾	33.3	:	17.9	:	48.8	:

źródło: statistics in fokus

Portugalczycy przy dłuższych wyjazdach preferują noclegi w kwaterach prywatnych gdyż są tańsze, natomiast przy krótszych pobytach mogą sobie pozwolić na noclegi w hotelach I innych obiektach zakwaterowania zbiorowego.

3.3.6. Tab. 16. Sposób organizacji wyjazdów.

%	Direct reservation	Travel agent/Tour operator			No type of organisation	Unspecified
		Total	of which:			
			Package	Other		
B	62.8	31.9	73.8	26.2	:	5.3
DK	54.2	45.8	67.7	32.3	:	:
D	56.6	43.4	84.5	15.5	:	:
EL ⁽¹⁾	81.9	2.2	56.2	43.8	14.5	1.4
E	18.2	22.5	45.6	54.4	56.7	2.6
F	:	:	:	:	:	:
IRL	:	:	:	:	:	:
I	30.8	22.7	59.5	40.5	46.0	0.5
L	30.8	44.7	46.6	53.4	24.4	0.1
NL	37.9	37.5	62.1	37.9	24.2	0.4
A	64.8	35.2	77.6	22.4	:	:
P	45.2	14.8	34.9	65.1	39.9	0.1
FIN	17.4	24.1	70.9	29.1	5.0	53.5
S ⁽²⁾	33.5	66.5	72.6	27.4	:	:
UK	:	:	:	:	:	:

Źródło: statistics in fokus

Najczęściej portugalscy turyści dokonują bezpośrednich rezerwacji, następnie wykupują wycieczki w różnych organizacjach. Najmniej dokonują zakupów w agencjach turystycznych i od tour operatorów. Nie są zainteresowani wykupywaniem gotowych pakietów. Portugalczycy preferują samodzielnie organizować sobie podróże, co ich taniej wychodzi i mogą zwiedzić miejsca, które są dla nich najbardziej atrakcyjne.

3.3.7. Tab. 17. Wydatki turystów podczas podróży zagranicznych.

Kraj	Ludność w tys.	Liczba zagranicznych wyjazdów turystycznych w tys.	Wydatki turystów podczas podróży zagranicznych w mln USD
Austria	8 069	3 907	9 391
Dania	5 343	4 935	6 856
Finlandia	5 138	5 857	2 002
Hiszpania	40 266	3 748	6 638
Holandia	16 140	16 760	12 919
Niemcy	82 490	73 300	53 196
Portugalia	10 049	3 936	2 276
Polska	38 232	45 043	3 200

Źródło: Compendium of Tourism Statistics. WTO 2004; Rocznik Statystyczny RP. GUS 2003

Portugalia to jeden z biedniejszych krajów UE co widać nawet w niewielkiej liczbie wydatków poniesionych podczas podróży zagranicznych w porównaniu z innymi analizowanymi krajami europejskimi.

PODSUMOWANIE

Portugalczyki najczęściej podróżują wewnątrz kraju. Osoby między 45 a 64 rokiem życia najczęściej z pozostałych grup wiekowych decydują się na podróże zagraniczne. Portugalscy turyści najchętniej sami organizują sobie wyjazdy a na wycieczki wybierają się samochodem. Średnio wyjeżdżają na 6 noclegów i nocują w kwaterach prywatnych. Lipiec, sierpień to miesiące, w których notuje się największą liczbę wyjazdów.

ROZDZIAŁ IV – ZNACZENIE RYNKU TURYSTYCZNEGO DLA POLSKI

Polska to kraj, który przyciąga wielu turystów. Zauważa się wzrost przyjazdów z Portugalii oraz innych państw nawet tych poza europejskich. Portugalskich turystów na pewno przyciągają piękne miasta, zwłaszcza Kraków, który ma niepowtarzalny klimat oraz Wieliczka z Kopalnią Soli. Warto wybrać się w polskie Tatry lub wypocząć nad Wielkimi Jeziorami Mazurskimi. Innymi atrakcjami czekającymi na turystów to szlaki, min. Szlak Architektury drewnianej, Zamków czy Cysterski.

4.1. Tab. 18. Przyjazdy cudzoziemców do Polski w ciągu czterech kwartałów 2007 roku według krajów (tys.)

	Liczba przyjazdów w 2007 r.					Zmiany 07/06				
	I kw	II kw	III kw	IV kw	Razem	I kw	II kw	III kw	IV kw	Razem
Ogółem	14609,6	17223,9	19131,9	15242,5	66207,8	14%	4%	2%	-10%	1,7%
Niemcy	8405,0	9859,6	10975,0	8863,2	38102,7	11%	3%	5%	-8%	2,4%
15 UE bez Niemiec	558,7	701,4	890,7	569,8	2720,5	14%	20%	13%	0%	11,9%
Wielka Brytania	99,6	139,8	168,0	140,7	548,1	17%	21%	17%	27%	20,4%
Włochy	66,6	86,9	109,7	63,6	326,7	55%	29%	12%	-6%	18,3%
Austria	65,6	91,1	99,9	61,2	317,8	35%	19%	8%	-29%	4,6%
Francja	50,7	63,8	85,7	57,7	258,0	14%	7%	14%	13%	12,2%
Holandia	117,2	74,2	116,9	54,5	362,9	-20%	10%	-5%	-25%	-11,5%
Szwecja	36,5	65,4	75,2	44,9	222,0	10%	-3%	3%	-11%	-0,9%
Irlandia	19,6	29,7	38,2	31,4	118,8	68%	86%	75%	58%	71,5%
Dania	33,0	41,5	47,4	27,9	149,9	34%	26%	11%	-18%	11,5%
Hiszpania	18,9	30,9	43,1	25,7	118,5	38%	46%	27%	27%	33,3%
Belgia	23,0	32,2	39,2	20,8	115,2	57%	44%	30%	-14%	26,0%
Portugalia	10,9	13,9	26,5	19,6	70,9	113%	65%	119%	78%	93,5%
Finlandia	13,4	25,5	29,8	13,1	81,8	15%	16%	7%	-13%	6,6%
Grecja	3,3	5,1	9,7	7,3	25,4	-43%	-40%	-7%	24%	-16,9%

Luksemburg	0,6	1,3	1,4	1,2	4,5	19%	91%	50%	34%	49,8%
Nowe kraje EU	2745,5	3552,4	3927,3	2861,2	13086,4	28%	8%	0%	-22%	0,4%
Czechy	1550,5	1987,6	2131,4	1622,5	7292,1	30%	12%	3%	-21%	2,7%
Słowacja	653,6	882,4	938,7	735,2	3209,9	41%	3%	-9%	-31%	-6,2%
Litwa	305,4	375,2	435,2	275,8	1391,7	0%	0%	-5%	-14%	-4,6%
Łotwa	95,9	126,8	180,2	81,8	484,6	29%	31%	25%	-13%	18,3%
Węgry	56,8	72,1	93,1	51,0	273,0	47%	1%	-8%	-10%	1,8%
Estonia	48,1	59,6	87,1	41,3	236,1	28%	47%	34%	-3%	27,2%
Rumunia	17,1	23,7	31,2	26,9	98,9	-5%	-1%	15%	5%	4,2%
Bułgaria	13,1	18,1	21,4	20,4	73,1	3%	7%	17%	16%	11,3%
Słowenia	4,6	6,5	7,8	5,8	24,8	3%	3%	9%	26%	9,5%
Cypr	0,2	0,3	0,8	0,2	1,4	-39%	-54%	-24%	6%	-31,6%
Malta	0,1	0,1	0,5	0,2	0,9	-19%	-57%	-15%	16%	-21,9%
Rosja, Białoruś, Ukraina	2686,6	2744,4	2888,9	2611,7	10931,6	12%	-2%	-9%	-10%	-3,1%
Ukraina	1401,4	1361,2	1386,3	1294,8	5443,8	13%	-2%	-12%	-10%	-3,5%
Białoruś	903,3	970,1	1016,2	971,9	3861,4	10%	-1%	-5%	-7%	-1,3%
Rosja	381,9	413,0	486,4	345,1	1626,4	10%	-3%	-10%	-15%	-5,6%
Główne kraje zamorskie	75,3	175,8	202,6	113,7	567,5	9%	1%	-9%	20%	1,0%
USA	45,7	105,3	118,8	61,2	331,0	0%	-4%	-16%	10%	-6,4%
Korea Płd	10,1	20,1	19,3	14,3	63,8	62%	26%	-4%	31%	19,9%
Kanada	7,5	25,0	31,4	14,2	78,0	16%	1%	4%	27%	7,8%
Japonia	7,5	11,9	14,5	13,6	47,5	15%	4%	5%	51%	16,1%
Australia	4,5	13,6	18,6	10,5	47,2	3%	9%	7%	35%	12,5%
Pozostałe razem	138,5	190,3	247,3	222,9	799,0	29%	23%	22%	41%	28,4%
Norwegia	23,4	34,3	48,0	36,7	142,4	44%	29%	48%	38%	39,8%
Izrael	18,3	14,2	21,6	24,1	78,2	13%	18%	14%	27%	18,0%
Mołdowa	12,7	14,5	18,9	15,2	61,2	30%	14%	4%	8%	12,1%
Turcja	10,3	12,7	12,9	14,6	50,6	33%	25%	20%	38%	28,7%
Szwajcaria	9,1	15,1	20,8	13,7	58,7	27%	19%	33%	16%	24,3%
Chorwacja	7,5	10,7	9,7	9,8	37,7	16%	5%	-1%	7%	5,8%
Kazachstan	7,9	10,6	15,4	9,0	42,8	16%	9%	-1%	-11%	1,6%
Pozostałe WNP	4,5	6,0	7,6	5,8	24,0	30%	22%	0%	8%	12,2%

Pozostałe europejskie	6,7	9,5	10,9	9,3	36,3	58%	38%	35%	14%	32,9%
Pozostałe zamorskie	38,2	62,6	81,5	85,0	267,2	31%	28%	25%	98%	43,4%

Źródło: GUS, na podstawie danych Straży Granicznej. Dane za grudzień – do szacowane przez Instytut Turystyki.

Ogółem, w ciągu całego 2007 roku znacznie (o ponad 25%) wzrosła liczba przyjazdów z: Portugalii, Irlandii, Luksemburga, Norwegii, Hiszpanii, Turcji, Estonii i Belgii. Wzrost na poziomie 10%-25% wykazały: Szwajcaria, Wielka Brytania, Korea Płd, Włochy, Łotwa, Izrael, Japonia, Australia, Francja, Mołdawia, Dania i Bułgaria. Spadła liczba przyjazdów z Cypru, Malty, Grecji, Holandii, USA, Słowacji i Rosji. Liczba przyjazdów z Niemiec wzrosła o 2,4%, a z pozostałych krajów 15 UE – o 12%. Utrzymuje się trend wzrostowy w przyjazdach z krajów pozaeuropejskich, zwłaszcza z Korei Płd i Japonii. Wyjątek stanowią Stany Zjednoczone (spadek, zwłaszcza w trzecim kwartale). W lecie (lipiec i sierpień) najbardziej wzrosła liczba przyjazdów z: Portugalii, Irlandii, Luksemburga, Norwegii, Estonii, Izraela, Łotwy, Turcji, Belgii, Szwajcarii, Bułgarii, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii.

4.2. Tab. 19. Liczba cudzoziemców korzystających z obiektów zakwaterowania zbiorowego w ciągu czterech kwartałów 2008 roku według krajów (tys.)

	Korzystający (tys.)				
Wybrane kraje	I kw08	II kw08	III kw08	IV kw08	rok 2008
RAZEM	716,7	1177,8	1394,3	746,2	4035,0
Niemcy	161,8	350,9	441,6	185,3	1139,7
Stara UE bez Niemiec	280,7	404,8	474,1	256,5	1416,0
Austria	9,1	18,5	17,3	9,5	54,5
Belgia	11,2	15,9	19,4	11,0	57,5
Dania	18,3	25,0	29,2	18,5	91,0
Finlandia	7,5	15,0	16,0	7,6	46,1
Francja	34,8	53,0	61,8	32,6	182,2
Grecja	2,3	3,1	3,9	2,5	11,9
Hiszpania	17,2	26,9	50,7	15,0	109,8
Niderlandy	19,3	30,4	39,7	19,9	109,3

Irlandia	14,1	12,4	12,5	9,9	48,9
Luksemburg	0,5	0,7	0,9	0,6	2,6
Portugalia	2,6	3,5	6,2	3,3	15,5
Szwecja	18,2	38,3	37,8	20,0	114,2
Wielka Brytania	87,4	111,9	114,2	74,2	387,8
Włochy	38,1	50,1	64,5	31,9	184,7
Nowa UE	76,3	124,1	138,3	80,3	418,9
Bułgaria	2,4	2,6	2,6	2,1	9,7
Cypr	0,6	0,5	0,6	0,8	2,5
Czeska Republika	15,9	23,8	23,5	17,7	81,0
Estonia	8,4	12,3	15,7	5,4	41,7
Litwa	20,0	34,5	38,0	18,0	110,5
Łotwa	7,3	14,1	24,1	9,6	55,1
Malta	0,1	0,1	0,5	0,2	0,9
Rumunia	4,7	5,7	6,7	5,1	22,3
Słowacja	6,7	11,3	8,9	9,3	36,2
Słowenia	1,5	2,4	2,2	1,9	8,0
Węgry	8,7	16,7	15,5	10,3	51,2
Ważne zamorskie	39,5	81,2	93,1	45,4	259,1
Australia	2,3	5,2	7,7	3,1	18,4
Japonia	6,3	11,0	12,1	7,6	37,1
Kanada	2,9	7,4	8,2	3,7	22,3
Republika Korei	5,3	8,1	8,5	4,3	26,3
USA	22,6	49,4	56,4	26,6	155,1
Sąsiedzi spoza Schengen	94,3	100,1	115,2	88,9	398,5
Ukraina	30,1	35,7	38,1	34,0	137,8
Białoruś	15,3	16,6	18,5	15,5	65,9
Rosja	48,9	47,8	58,7	39,4	194,8
Reszta	64,1	116,8	132,1	89,9	402,8
Norwegia	14,7	28,9	34,7	22,4	100,8
Szwajcaria	5,4	8,7	13,5	5,8	33,5

Turcja	2,6	3,6	3,5	3,4	13,1
Chiny (bez Tajwanu)	3,4	6,0	5,7	5,0	20,2
Brazylia	1,1	2,5	3,8	1,4	8,8
Indie	1,3	2,6	2,0	1,7	7,6
Hong Kong	0,4	0,5	0,7	0,3	1,8
Pozostałe	35,2	63,9	68,2	49,9	217,1

Źródło: GUS; za IV kwartał - wstępne.

W 2008 r. 15,5 tys. Portugalczyków korzystało z obiektów zakwaterowania zbiorowego. Najwięcej, powyżej 150 tys. korzystali z tych obiektów cudzoziemcy z Niemiec, Wielkiej Brytanii, USA, Włoch, Rosji, Francji. Najmniej, poniżej 10 tys. z Luksemburgu, Cypru, Malty, Bułgarii, Słowenii, Brazylii, Indii, Hong Kongu. Portugalczycy korzystali w przeważającej części w miesiącach lipiec, sierpień, wrzesień. To wtedy kiedy w Polsce jest najcieplej i najwięcej atrakcji czeka na turystów. Zauważa się, że najwięcej cudzoziemców korzysta z noclegów w obiektach zakwaterowania zbiorowego na przełomie kwiecień-wrzesień. Jedynie Irlandczycy na przełomie styczeń- marzec a Cypryjczycy i Słowacy w październiku, listopadzie i grudniu.

4.3. Tab. 20. Liczba noclegów w obiektach zakwaterowania zbiorowego w ciągu czterech kwartałów 2008 roku według krajów (tys.)

	Liczba noclegów (tys.)				
Wybrane kraje	I kw08	II kw08	III kw08	IV kw08	rok 2008
RAZEM	1811,6	2917,0	3546,4	1871,2	10146,3
Niemcy	602,6	1183,9	1501,6	659,2	3947,3
Stara UE bez Niemiec	634,3	885,3	1045,8	565,9	3131,3
Austria	18,5	34,7	35,5	19,0	107,7
Belgia	22,6	31,6	41,4	21,4	117,1
Dania	44,8	60,4	73,3	46,9	225,5
Finlandia	15,4	30,4	32,4	15,7	93,9
Francja	72,1	109,4	134,2	68,7	384,5
Grecja	5,3	7,6	10,8	6,5	30,2
Hiszpania	36,9	56,4	101,4	32,7	227,4

Niderlandy	38,7	62,9	81,2	39,1	221,9
Irlandia	33,6	30,4	30,9	24,0	119,0
Luksemburg	0,9	1,3	1,7	1,2	5,0
Portugalia	6,4	8,9	15,0	8,1	38,4
Szwecja	38,2	81,8	83,0	42,8	245,7
Wielka Brytania	206,5	256,2	263,2	162,9	888,8
Włochy	94,3	113,4	141,7	76,8	426,2
Nowa UE	136,1	211,0	243,6	154,5	745,1
Bułgaria	7,6	8,5	7,7	5,1	28,8
Cypr	1,7	1,3	1,6	2,2	6,8
Czeska Republika	30,0	46,0	52,0	42,2	170,2
Estonia	9,8	14,8	18,7	7,7	51,0
Litwa	27,7	47,7	56,0	26,3	157,8
Łotwa	9,6	17,6	28,3	11,6	67,0
Malta	0,2	0,4	1,9	0,4	2,9
Rumunia	14,6	15,2	18,3	12,5	60,5
Słowacja	12,9	20,3	20,1	20,8	74,1
Słowenia	2,9	4,8	4,2	4,0	15,8
Węgry	19,0	34,5	34,9	21,6	110,0
Ważne zamorskie	95,1	177,0	212,9	109,3	594,3
Australia	4,9	11,5	16,9	7,0	40,2
Japonia	18,7	26,6	29,6	20,6	95,5
Kanada	6,7	17,2	19,3	9,4	52,7
Republika Korei	9,8	12,3	13,1	7,9	43,1
USA	54,9	109,4	134,1	64,5	362,9
Sąsiedzi spoza Schengen	197,0	189,3	236,9	183,1	806,2
Ukraina	82,3	78,9	92,7	78,3	332,3
Białoruś	24,5	24,9	39,3	22,3	111,0
Rosja	90,2	85,4	104,8	82,5	362,9
Reszta	146,5	270,5	305,6	199,3	921,9
Norwegia	32,7	65,2	80,7	51,6	230,2

Szwajcaria	10,3	17,9	26,9	11,5	66,5
Turcja	6,7	9,8	10,7	7,3	34,6
Chiny (bez Tajwanu)	10,1	19,2	17,1	11,2	57,6
Brazylia	2,5	6,7	9,3	3,8	22,3
Indie	6,6	7,9	6,4	5,1	26,0
Hong Kong	0,7	0,9	1,1	0,5	3,2
Pozostałe	77,0	142,9	153,5	108,3	481,6

Źródło: GUS; za IV kwartał - wstępne.

Portugalczycy korzystali w liczbie 38,4 tys. noclegów w obiektach zakwaterowania zbiorowego w Polsce w 2008 r. Najczęściej w miesiącach letnich, tj. lipiec, sierpień, wrzesień. Zauważa się, że cudzoziemcy z innych krajów również najczęściej noclegów spędzali w tych miesiącach. Wyjątkami są Cypryjczycy, Rosjanie i Ukraińcy, którzy wolą miesiące między styczniem a marcem oraz lipcem i wrześniem. Najwięcej noclegów wykupują na przełomie stycznia i czerwca Bułgarowi oraz turyści z Indii. Najwięcej noclegów, powyżej 300 tys. spędzają w Polsce Niemcy, Brytyjczycy, turyści z USA. Najmniej, poniżej 10 tys., Cypryjczycy, Maltańczycy, Luksemburczycy.

Portugalczycy należą do starych krajów UE wraz z 14-toma innymi krajami, tj. Austrią, Belgią, Danią, Finlandią, Francją, Grecją, Hiszpanią, Holandią, Irlandią, Luksemburgiem, Niemcami, Szwecją, Wielką Brytanią oraz Włochami.

4.4. Tab. 21. Cele przyjazdów

	Ogółem	Niemcy	Stare kraje UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Ukraina	Białoruś,	Główne zamorskie
Turystyczne	27	36	38	14	14		44
Służbowe	26	18	25	37	29		21
Odwiedziny	17	22	21	7	12		20
Tranzyt	11	6	3	27	14		3
Zakupy	5	2	1	0	18		0
Inne cele	14	16	12	15	13		12

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2008 r.

Portugalczycy najczęściej wyjeżdżają w celach turystycznych, natomiast najmniej przyjeżdżają w celach zakupów. Turyści bardziej interesują się zwiedzaniem miejsc atrakcyjnych turystycznie.

4.5. Tab. 22. Długość pobytu

	Ogółem	Niemcy	Stare kraje UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Białoruś, Ukraina	Główne zamorskie
1 do 3 nocl.	59	53	34	75	84	53
4 do 7 nocl.	28	34	43	23	11	16
8 do 28	12	13	22	2	4	28
Ponad 4 tyg.	1	0	1	0	1	3
Średnia liczba noclegów	4,2	4,4	6,0	2,5	2,7	6,7

źródło: badania Instytutu Turystyki w 2008 r.

Portugalczycy częściej wyjeżdżają na 4-7 nocy, ponieważ wiąże się to z finansami i ograniczoną liczbą dni urlopu.

4.6. Tab. 23. Sposób organizacji przyjazdu

	Ogółem	Niemcy	Stare kraje UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Białoruś, Ukraina	Główne zamorskie
Zakup pakietu	24	23	26	30	9	51
Zakup części usług	8	8	13	11	2	10
Tylko rezerwacja	8	11	11	4	3	6
Samodzielnie	60	58	50	55	86	33

źródło: badania Instytutu Turystyki w 2008 r.

Portugalczycy preferują samodzielnie organizować sobie podróże, co ich taniej wychodzi i mogą zwiedzić miejsca, które są dla nich najbardziej atrakcyjne.

4.7. Tab. 24. Baza noclegowa

	Ogółem	Niemcy	Stare kraje UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Białoruś, Ukraina	Główne zamorskie
Hotele, motele	47	48	55	36	40	68
U rodziny/ znajomych	19	22	21	13	19	23
Pensjonaty	10	14	13	5	5	8
Kwatery prywatne	5	4	4	5	11	0
Inne	19	12	7	41	25	1

źródło: badania Instytutu Turystyki w 2008 r.

Najczęściej Portugalczycy nocują w hotelach. Najwięcej wyjeżdża osób powyżej 45 roku życia. Na pewno są to osoby, które cenią sobie wygodę oraz mają więcej pieniędzy niż nastolatki więc stać ich na ten rodzaj zakwaterowania. Następnie Portugalczycy spędzają noce u rodziny i znajomych, co jest związane z faktem, że 21 % wyjazdów do Polski jest w celach odwiedzin rodzin.

PODSUMOWANIE

Portugalczycy odbyli 3 936 000 podróży urlopowych, do Polski w 2007 r. 70 900. Wyjazdy do naszego kraju stanowiły 1,8 % wszystkich ich wyjazdów. To niewielki odsetek ale tych przyjazdów do nas było i tak więcej niż z Grecji, Luksemburgu, Słowenii, Cypru, Malty, Korei Płd., Japonii, Australii, Mołdawii, Turcji, Szwajcarii, Chorwacji, Kazachstanu. Ogółem, w ciągu całego 2007 r. znacznie bo o ponad 25 % wzrosła liczba przyjazdów z Portugalii.

Najchętniej Portugalczycy przyjeżdżają w sezonie letnim, tj. lipcu i sierpniu w celach turystycznych bądź służbowych. Ponieważ nie jest to bogaty kraj, portugalscy turyści przyjeżdżają tylko na 4-7 nocy i sami organizują sobie wyjazdy. Najczęściej nocują w hotelach, motelach lub u krewnych i znajomych.

PODSUMOWANIE

Portugalia to wyjątkowo piękny kraj; rzeki, lasy i bujne doliny części północnej są równie ciekawe jak zakrzywiona linia wybrzeża na południu, obejmująca plaże, klify i jaskinie. Lizbona, kulturalna stolica, nie jest już urokliwym zaułkiem Europy, lecz jej wiodącą metropolią. Do Portugalii, na sam koniec Starego Świata, pielgrzymuje się po spokój równowagę ducha, a nie po wielkomiejskie atrakcje. Portugalia to ziemia brandos ostumes-łagodnych obyczajów. Łagodnego klimatu, rzek, lasów i zielonych dolin. Życie toczy się tu wolno, a wspomnienia minionych dni dominują nad nowoczesnymi trendami.

Wizerunek Portugalii, tak fizycznie, jak i dziejowo ukształtował ocean. To żeglarze i podróżnicy portugalscy rozszerzyli horyzonty i zmienili epokę przecierając szlaki do Afryki i obu Ameryk. Dzięki dalekim podróżom tradycja portugalska jest barwna, wielokulturowa. Zamorskie wpływy zrodziły styl manueliński w architekturze, a w muzyce przebrzmiewają w pieśniach fado.

Każdy w Portugalii znajdzie jakąś rozrywkę dla siebie, dlatego wyjazd do tego kraju na wakacje będzie należał do udanych. Jest to raj dla osób, które lubią biernie spędzać czas i pobierać kąpiele słoneczne oraz dla osób, które preferują aktywnie spędzać swój urlop, dla żeglarzy, pletwonurków, armatorów sportów wodnych.

Portugalia, Madera, Azory to możliwość zaspokojenia najróżniejszych pasji i zainteresowań. Oprócz szaleństw morskich, tj. rybołówstwa dalekomorskiego, obserwacji wielorybów, na turystów czekają pola golfowe, korty tenisowe, kluby jeździeckie. Jest też możliwość uprawiania wspinaczki, przejażdżki na saniach wiklinowych. Krajobraz zachęca do spacerów, wycieczek rowerowych, podczas których można podziwiać piękno natury.

Portugalia to brzmi egzotycznie.

BIBLIOGRAFIA

Piśmiennictwo:

1. Alejziak W. „Turystyka w obliczu wyzwań XXI wieku”, Albis, Kraków 1999
2. Dookoła świata „Portugalia Ojczyzna melancholijnego fado” nr 28, Deagostini, Warszawa 2007
3. Ellingham M., Fisher J., Kenyon G. “Praktyczny przewodnik Portugalia”, Pascal, Bielsko-Biała 2004
4. Kruczek Z., Sacha S. „Europa Geografia Turystyczna”, Proksenia, Kraków 2003
5. Podróże Marzeń „Portugalia” nr 13, Biblioteka „Gazety Wyborczej”, Warszawa 2005
6. Rainbowtours, Katalog lato 2005, s.9
7. Świat Wiedzy. Atlas świata „Portugalia” s.22
8. Warszńska J. „Geografia turystyczna świata” część 1, PWN, Warszawa 2003

Internet:

1. www.ine.pl
2. www.intur.com.pl
3. www.itir.awf.krakow.pl/eot/alejz_wyk.htm
4. www.stat.gov.pl
5. www.ttg.com.pl
6. www.unwto.com
7. www.wikipedia.pl

Film:

1. Dookoła świata „Portugalia Ojczyzna melancholijnego fado” nr 28, Deagostini

Spis map:

1. Portugalia na tle Europy..... 5

Spis wykresów:

1. Struktura branży..... 12
2. Noclegi gości z poszczególnych krajów..... 13
3. Ilość noclegów w hotelach..... 13

4. Średnia pojemność w obiektach hotelowych.....	14
5. Odsetek gospodarstw domowych z dostępem do Internetu w 2006 roku.....	25

Spis tabel:

Tabela 1. Wskaźniki działalności hoteli.....	15
Tabela 2. Wskaźniki działalności hoteli (kontynuacja).....	16
Tabela 3. Obiekty, pojemność zakwaterowania, dochód z zakwaterowania w obiektach hotelowych.....	17
Tabela 4. Liczba gości korzystająca z różnego rodzaju obiektów noclegowych.....	18
Tabela 5. Ilość noclegów i ilość gości w obiektach hotelowych.....	18
Tabela 6. Liczba nocy wykupionych w obiektach hotelowych przez gości z poszczególnych krajów.....	19
Tabela 7. Liczba gości w obiektach hotelowych z poszczególnych krajów.....	20
Tabela 8. Obiekty, pokoje, pojemność zakwaterowania w turystyce wiejskiej.....	21
Tabela 9. Ilość nocy na kampingach i polach namiotowych.....	21
Tabela 10. Podróże urlopowe mieszkańców wybranych krajów UE w 2005 r.	24
Tabela 11. Liczba i kierunek wyjazdów turystów powyżej 14- ego roku życia na 4 lub więcej nocy.....	26
Tabela 12. Grupy wiekowe turystów i kierunki wyjazdów.....	27
Tabela 13. Sezonowość i długość pobytu.....	28
Tabela 14. Środki transportu.....	28
Tabela 15. Rodzaj zakwaterowania.....	29
Tabela 16. Sposób organizacji wyjazdów.....	30
Tabela 17. Wydatki turystów podczas podróży zagranicznych.....	30
Tabela 18. Przyjazdy cudzoziemców do Polski w ciągu czterech kwartałów 2007 roku według krajów (tys.).....	32
Tabela 19. Liczba cudzoziemców korzystających z obiektów zakwaterowania zbiorowego w ciągu czterech kwartałów 2008 roku według krajów (tys.).....	34
Tabela 20. Liczba noclegów w obiektach zakwaterowania zbiorowego w ciągu czterech kwartałów 2008 roku według krajów (tys.).....	36
Tabela 21. Cele przyjazdów.....	38
Tabela 22. Długość pobytu.....	39
Tabela 23. Sposób organizacji przyjazdu.....	39
Tabela 24. Baza noclegowa.....	40

Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przez mnie projektu na stronie AWF Kraków. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczyich praw autorskich.